

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький фаховий коледж**

Циклова комісія соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Хмельницького фахового коледжу
Університету „Україна”

Ольга ПОЛЬОВИК

„01” „09” 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.2.9 Практикум із соціальної роботи

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Соціальна робота

(назва освітньої програми)

освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

(назва освітнього рівня)

галузь знань 23 Соціальна робота

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 231 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) _____

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький фаховий коледж

(назва навчально-виховного підрозділу)

Вид дисципліни: обов'язкова

Обсяг, кредитів: 150/5

Форма підсумкового контролю: екзамен

Робоча програма Практикум із соціальної роботи 2

(назва навчальної дисципліни)

для студентів за галуззю знань 23 «Соціальна робота»,

спеціальністю 231 «Соціальна робота»

«28» серпня 2025 року – 34 с.

Розробники:

Корабльова Олена Олександрівна – старший викладач циклової комісії соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

Викладачі:

Клик Світлана Едуардівна – старший викладач циклової комісії соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії
соціально-економічних та
загальноосвітніх дисциплін

Олександр ГАЛІКО
(прізвище та ініціали)

„28” серпня 2025 року

Робочу програму погоджено з керівником групи з розробки та розвитку ООП
«Соціальна робота» (2025 р.)

(назва освітньої програми)

„28” серпня 2025 року

Керівник групи
з розробки та розвитку
ООП «Соціальна робота»

Олена КОРАБЛЬОВА

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

3

Навчальний рік				
Дата засідання циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28297>

Робочу програму перевірено

„28” серпня 2025 року

Завідувач відділу освітньої діяльності
Хмельницького фахового
коледжу Університету «Україна»

(підпис)

Наталія ЛУЦКЕВИЧ
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 5	Галузь знань 23 Соціальна робота	Вид дисципліни обов'язкова	
	Спеціальність 231 Соціальна робота	Цикл підготовки професійний	
Модулів – 1	Спеціалізація немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 150		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,6 самостійної роботи студента – 5,3	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції	
		28 год.	-
		Практичні, семінарські	
		42 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
80 год.	-		
Індивідуальні завдання: 44 год.			
Вид семестрового контролю: екзамен			

Примітка.

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми навчання.

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми навчання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: полягає в опануванні студентами навичок застосування теоретичних знань, методів і прийомів соціальної роботи, послідовних і взаємозалежних сукупностей технічних прийомів, операцій пов'язаних із конкретним методом, що спрямовані на задоволення соціально гарантованих і особистісних інтересів та потреб окремих груп населення, на створення умов, які б сприяли відновленню або поліпшенню здатності людей до соціального функціонування в практичній діяльності соціального працівника.

Завдання:

- сформувати у студентів адекватне уявлення щодо індивідуальної роботи з клієнтом;
- сприяти оволодінню студентами технікою і прийомами індивідуального інтерв'ю;
- розвинути якості, необхідні для успішної індивідуальної роботи з клієнтом;
- сформувати адекватне ставлення до клієнта соціальної роботи;
- сприяти формуванню у студентів професійної позиції соціального працівника;
- розкрити специфіку соціальної роботи та її гуманістичну спрямованість;
- надати студентам досвід подолання проблемних ситуацій в процесі індивідуальної роботи з клієнтом;
- сприяти отриманню студентами досвіду роботи з супервізором та групового обговорення проблем практичної роботи;
- формувати початкові практичні навички з основних напрямів соціальної роботи за допомогою тренінгів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- структуру процесу індивідуальної роботи з клієнтом;
- особливості індивідуальної роботи з клієнтом за різними моделями і підходами;
- цінності і принципи індивідуальної роботи з клієнтом.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1.

Форми, методи, прийоми та принципи практичної соціальної роботи. .

Тема 1. Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.

Особливості та принципи практичної соціальної роботи. Основні умови, що визначають ефективність практики соціальної роботи. Якісні параметри практичної соціальної роботи. Система соціальних служб, що надають соціальні послуги.

Тема 2. Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи.

Етичний кодекс спеціаліста з соціальної роботи України. Етичні вимоги до професійної діяльності соціального педагога. Етичні принципи та особливості їх дотримання у практичній соціальній роботі. Сфери соціально-професійної діяльності.

Тема 3. Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери.

Вимоги до особистості фахівця соціальної роботи. Особистісні моральні якості соціального працівника.

Тема 4. Професійна компетентність фахівця соціальної сфери.

Компоненти професійної компетентності фахівця соціальної сфери. Розвиток особистісного потенціалу в соціальній роботі.

Змістовий модуль 2.

Практикум з індивідуальної соціальної роботи з різним групами населення

Тема 5. Соціальна допомога сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини

Теоретико-правові засади визначення СЖО: поняття «складні життєві обставини» в українському законодавстві. Класифікація чинників, що призводять до СЖО (інвалідність, хвороба, безробіття, малозабезпеченість, жорстоке поводження, наслідки війни тощо). Структура органів та установ, що надають допомогу (центри соціальних служб, органи опіки та піклування, служби у справах дітей). Розмежування повноважень між державним та місцевим рівнями.

Тема 6. Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю.

Специфіка індивідуальної роботи з дітьми, молоддю та їх сім'ями в контексті діяльності ЦСССДМ. Особливості проведення профілактичної роботи у дитячому та підлітковому середовищі. Взаємодія з соціальними педагогами та психологами освітніх закладів щодо соціального захисту дітей, підлітків та молоді. Особливості діяльності студентської соціальної служби. Вправи на розвиток спеціальних навичок та умінь індивідуальної роботи з клієнтом

Тема 7. Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.

Форми опіки дітей-сиріт. Особливості соціалізації дітей в закладах інтернатного типу. Діяльність державних соціальних служб щодо подолання соціального сирітства. Методи оцінки кандидатів у прийомні батьки. Технологія створення прийомних сімей та ДБСТ. Влаштування дітей у прийомну сім'ю. Соціальний супровід прийомних сімей і прийомних дітей. Особливості соціального супроводу прийомної сім'ї та ДБСТ.

Тема 8. Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку.

Соціальні служби, що надають соціальні послуги людям похилого віку. Форми і методи роботи з людьми похилого віку. Специфіка потреб людини похилого віку та ресурси для їх задоволення у соціальній сфері. Паліативна допомога та її особливості у соціальній сфері. Хоспіс та сімейна медицина в соціальній роботі. Ознайомлення та висловлення вражень стосовно проблематики співпраці соціального працівника з працівниками медичних закладів.

Тема 9. Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю.

Робота з батьками дітей з обмеженими можливостями. Види соціальної допомоги сім'ям, що виховують дітей з інвалідністю. Методи та прийоми соціальної реабілітації осіб з інвалідністю. Криза як потенціал зростання. Кризова глибинна символіка. Конструювання психотерапевтичної казки як актуалізація ресурсів самопомоги.

Тема 10. Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблеми ВІЛ/СНІДу.

Форми і методи соціальної роботи з ВІЛ-позитивними людьми. Сексуальна освіта дітей та підлітків – ефективний засіб профілактики ВІЛ/СНІД в учнівському та молодіжному середовищі. Особливості супроводу ВІЛ-позитивної жінки, матері з дитиною. Соціальні акції з приводу профілактики ВІЛ та СНІДу.

Тема 11. Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подолання у соціальній роботі

Історія досліджень ПТСР. Індивідуальні відмінності в вразливості по відношенні до стресових факторів. Методи та прийоми першої психосоціальної допомоги про стресі. Соціально-педагогічна роботи з дітьми, що постраждали від наслідків стресової ситуації.

Змістовий модуль 3.

Соціальна робота з групою як метод психосоціальної допомоги

Тема 12. Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи.

Робота соціального працівника з розвитку громади. Колективне представництво інтересів у громаді. Конфлікти у спілкування з групами ризику у громаді.

Тема 13. Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві.

Мас-медіа як інформаційний канал профілактики негативних явищ(телевізійна реклама, періодичні видання, література). Правила розробки соціальної реклами. Розробка соціальної реклами спрямованої на різні категорії населення.

Тема 14. Волонтерська діяльність й соціальній сфері.

Аналіз досвіду організації волонтерської роботи: вітчизняна та зарубіжна практика. Особливості залучення дітей, молоді та дорослих до волонтерської діяльності. Модель організації волонтерської діяльності в умовах ЗВО.

Тема 15. Практикум по подоланню стресу у соціальній роботі.

Поняття стресу та емоційного вигорання в соціальній роботі. Методи зняття емоційної напруги. Балінтовські групи як форма профілактики емоційного професійного вигорання.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: теорія і практика соціальної роботи, методи соціальної роботи.

Міжпредметні зв'язки: філософія, вступ до спеціальності, психологія.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
л		сем	пр	лаб	інд	л			сем	пр	лаб	інд			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Форми, методи, прийоми та принципи практичної соціальної роботи.															
Тема 1. Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.	7	2	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 2. Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи.	7	2	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 3. Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери.	7	2	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 4. Професійна компетентність фахівця соціальної сфери.	7	2	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури.»
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	30	8	-	16	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	
Змістовий модуль 2.															
Практикум з індивідуальної соціальної роботи з різними групами населення															
Тема 5. Соціальна допомога сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини	7	2	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 6. Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю	7	2	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 7. Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.	7	2	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури

4.2.2.

Навчально-методична картка дисципліни «Практикум із соціальної роботи»

Разом: 150 год., лекції – 28 год., практичних занять – 42 год., самостійна робота – 80 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							Змістовий модуль 3			
Назва модуля	<i>Форми, методи, прийоми та принципи практичної соціальної роботи.</i>				<i>Практикум з індивідуальної соціальної роботи з різними групами населення</i>							<i>Соціальна робота з групою як метод психосоціальної допомоги</i>			
Кількість балів за модуль	12 балів				21 бал							12 балів			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Теми лекцій	Тема 1. Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.	Тема 2. Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи.	Тема 3. Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери	Тема 4. Професійна компетентність фахівця соціальної сфери	Тема 5. Соціальна допомога сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини	Тема 6. Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю	Тема 7. Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.	Тема 8. Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку.	Тема 9. Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю	Тема 10. Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблема ВЛІСНДУ	Тема 11. Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подолання у соціальній роботі.	Тема 12. Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи.	Тема 13. Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві.	Тема 14. Волонтерська діяльність в соціальній сфері.	Тема 15. Практикум по подоланню стресу у соціальній роботі
Теми практичних занять	Практична 1. Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.	Практична 2. Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи.	Практична 3. Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери	Практична 4. Професійна компетентність фахівця соціальної сфери	Практична 5. Соціальна допомога сім'ям, що потрапили у складні обставини	Практична 6. Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю	Практична 7. Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.	Практична 8. Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку.	Практична 9. Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю	Практична 10. Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблема ВЛІСНДУ.	Практична 11. Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подолання у соціальній роботі.	Практична 12. Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи	Практична 13. Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві	Практична 14. Волонтерська діяльність в соціальній сфері.	Практикум по подоланню стресу у соціальній роботі
Самостійна робота	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали	3 бали
ІНДЗ	6 балів														
Види поточного контролю	Модульні контрольні роботи (9 балів)														
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)														

4.3. Форми організації занять

4.3.1 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.	4
2	Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи.	4
3	Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери.	4
4	Професійна компетентність фахівця соціальної сфери.	4
5	Соціальна допомога сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини	4
6	Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю	4
7	Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.	2
8	Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку.	2
9	Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю	2
10	Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблеми ВІЛ/СНІДу	2
11	Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подолання у соціальній роботі.	2
12	Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи.	2
13	Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві.	2
14	Волонтерська діяльність в соціальній сфері.	2
15	Практикум по подоланню стресу у соціальній роботі.	2
Разом		42

4.3.2. Індивідуальні завдання

1. Пошук та складання списку додаткової літератури з теми «Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві».
2. Підготовка та проведення презентації на тему «Професійна компетентність фахівця соціальної сфери»
3. Написання реферату на тему «Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю».
4. Складання плану проведення практичного заняття на тему «Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування».

5. Огляд додаткової літератури на тему: «Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю».
6. Підготовка та проведення презентації на тему: «Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи».
7. Написання реферату на тему «Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві».
8. Огляд додаткової літератури на тему: «Волонтерська діяльність й соціальній сфері».
9. Підготовка до проведення тренінгового заняття на тему: «Практикум по подоланню стресу у соціальній роботі».

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**3 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**3 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**6 балів**);
- Участь у науковій студентській конференції (**3 бали**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**4 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **6 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.
2. Особливості та принципи практичної соціальної роботи.
3. Основні умови, що визначають ефективність практики соціальної роботи.
4. Якісні параметри практичної соціальної роботи.
5. Система соціальних служб, що надають соціальні послуги.
6. Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи.
7. Етичний кодекс спеціаліста з соціальної роботи України.
8. Етичні вимоги до професійної діяльності соціального педагога.
9. Етичні принципи та особливості їх дотримання у практичній соціальній роботі.
10. Сфери соціально-професійної діяльності.
11. Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери.
12. Вимоги до особистості фахівця соціальної роботи.
13. Особистісні моральні якості соціального працівника.
14. Професійна компетентність фахівця соціальної сфери.
15. Компоненти професійної компетентності фахівця соціальної сфери.
16. Розвиток особистісного потенціалу в соціальній роботі.
17. Криза як деструктивний процес у розвитку сім'ї.
18. Типологія життєвих криз.
19. Стресові фактори, що призводять до настання складних життєвих обставин.
20. Класифікація криз сім'ї за джерелом турбот та природою проблем.
21. Особливості соціального супроводу сім'ї, що потрапила у складні життєві обставини ЦСССДМ.
22. Види та форми соціальної допомоги сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини.
23. Кризове втручання у соціальній роботі.
24. Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю.
25. Специфіка індивідуальної роботи з дітьми, молоддю та їх сім'ями в контексті діяльності ЦСССДМ.
26. Особливості проведення профілактичної роботи у дитячому та підлітковому середовищі.
27. Взаємодія з соціальними педагогами та психологами освітніх закладів щодо соціального захисту дітей, підлітків та молоді.
28. Особливості діяльності студентської соціальної служби.
29. Вправи на розвиток спеціальних навичок та умінь індивідуальної роботи з клієнтом
30. Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.
31. Форми опіки дітей-сиріт.
32. Особливості соціалізації дітей в закладах інтернатного типу.

33. Діяльність державних соціальних служб щодо подолання соціального сирітства.
34. Методи оцінки кандидатів у прийомні батьки.
35. Технологія створення прийомних сімей та ДБСТ.
36. Влаштування дітей у прийомну сім'ю.
37. Соціальний супровід прийомних сімей і прийомних дітей.
38. Особливості соціального супроводу прийомної сім'ї та ДБСТ.
39. Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку.
40. Соціальні служби, що надають соціальні послуги людям похилого віку.
41. Форми і методи роботи з людьми похилого віку.
42. Специфіка потреб людини похилого віку та ресурси для їх задоволення у соціальній сфері.
43. Паліативна допомога та її особливості у соціальній сфері.
44. Хоспіс та сімейна медицина в соціальній роботі.
45. Ознайомлення та висловлення вражень стосовно проблематики співпраці соціального працівника з працівниками медичних закладів.
46. Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю.
47. Робота з батьками дітей з обмеженими можливостями. Види соціальної допомоги сім'ям, що виховують дітей з інвалідністю.
48. Методи та прийоми соціальної реабілітації осіб з інвалідністю.
49. Криза як потенціал зростання. Кризова глибинна символіка.
50. Конструювання психотерапевтичної казки як актуалізація ресурсів самопомоги.
51. Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблеми ВІЛ/СНІДу.
52. Форми і методи соціальної роботи з ВІЛ-позитивними людьми.
53. Сексуальна освіта дітей та підлітків – ефективний засіб профілактики ВІЛ/СНІД в учнівському та молодіжному середовищі.
54. Особливості супроводу ВІЛ-позитивної жінки, матері з дитиною.
55. Соціальні акції з приводу профілактики ВІЛ та СНІДу.
56. Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подолання у соціальній роботі. Історія досліджень ПТСР.
57. Індивідуальні відмінності в вразливості по відношенні до стресових факторів. Методи та прийоми першої психосоціальної допомоги про стресі.
58. Соціально-педагогічна роботи з дітьми, що постраждали від наслідків стресової ситуації.
59. Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи.
60. Колективне представництво інтересів у громаді. Конфлікти у спілкування з групами ризику у громаді.
61. Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві.
62. Мас-медіа як інформаційний канал профілактики негативних явищ(телевізійна реклама, періодичні видання, література).

63. Волонтерська діяльність й соціальній сфері.

64. Поняття стресу та емоційного вигорання в соціальній роботі.

Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	1 бал
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	2 бали
3.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
4.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	1 бал
Разом		6 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 6-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
6	відмінно	5	A	відмінно
4 – 5	добре	4	BC	добре
2–3	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 1	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.4. Теми самостійної роботи студентів

Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.	1
2	Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи..	1
3	Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери.	1
4	Професійна компетентність фахівця соціальної сфери.	1
Модульний контроль		2
5	Соціальна допомоги сім'ям, що потрапили у складні життєві	1

	обставини.	
6	Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю	1
7	Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.	3
8	Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку.	3
9	Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю	3
10	Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблеми ВІЛ/СНІДу	3
11	Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подолання у соціальній роботі.	2
Модульний контроль		2
12	Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи.	2
13	Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві.	2
14	Волонтерська діяльність в соціальній сфері.	2
15	Практикум по подоланню стресу у соціальній роботі	4
Модульний контроль		2
ІНДЗ		44
Разом		80

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Форми, методи, прийоми та принципи практичної соціальної роботи			
Тема 1. Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві (1 год.).	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	2	I
Тема 2. Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи (1 год.).	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		II
Тема 3. Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери (1 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		II
Тема 4. Професійна компетентність фахівця соціальної сфери (1 год.).	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		III
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	1	III
<i>Всього: 6 год</i>	<i>Всього: 7 балів</i>		
Змістовий модуль 2.			
Практикум з індивідуальної соціальної роботи з різними групами населення			
Тема 5. Соціальна допомога сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини (1 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	2	VI
Тема 6. Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю (1 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		V
Тема 7. Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування (3 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		VI

Тема 8. Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку. (3 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		VII
Тема 9. Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю (3 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		VIII
Тема 10. Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблеми ВІЛ/СНІДу (3 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		IX
Тема 11. Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подо-лання у соціальній роботі. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		X
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	1	XII
<i>Всього: 18 год</i>	<i>Всього: 10 балів</i>		
Змістовий модуль 3. Соціальна робота з групою як метод психосоціальної допомоги.			
Тема 12. Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XIII
Тема 13. Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIV
Тема 14. Волонтерська діяльність в соціальній сфері. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XV
Тема 15. Практикум по подоланню стресу у соціальній роботі. (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XV
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	1	XV
<i>Всього: 12 год</i>	<i>Всього: 7 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 44 год	Реферат	6	XV
<i>Разом: 80 год</i>	<i>Разом: 14 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей студентів та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході практичних занять застосовуються наступні методи:

- практичне заняття організовується у формі доповідей і обговорень. Увага студентів зосереджена висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки, вирішення практичних завдань.
- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового контролю у формі іспиту.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни «**Практикум з соціальної роботи**» застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає студентів до самовдосконалення.

2 Метод опори на життєвий досвід студентів – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду студентів – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3. Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4. Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліди).

5. Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти студенту, бути впевненим у його силах та здібностях.

6. Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

- *інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

- *симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. **Методи формування свідомості:** бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.
2. **Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості:** вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.
3. **Методи мотивації та стимулювання:** вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.
4. **Метод самовиховання:** самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.
5. **Методи соціально-психологічної допомоги:** психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.
6. **Спеціальні методи:** патронат, супровід, тренінг, медіація.
7. **Спеціальні методи педагогічної корекції,** які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «**Практикум із соціальної роботи**» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 3 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: екзамени; стандартизовані тести; командні проекти; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові							
1.1. Робота на практичному занятті	2	4	8	7	14	4	8
1.2. Виконання самостійної роботи	1	4	4	7	7	4	4
1.3. Виконання модульної роботи	3	1	3	1	3	1	3
Разом			15		24		15
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 54							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 6 балів)							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу							3
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики							3
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки							3
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу							6
2.5. Участь у науковій студентській конференції							3
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе							3
2.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)							6
Разом							6
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 6							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 60-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 40-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою екзамен	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4	B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4	C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3	D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3	E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.6. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК 1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	МК 2	ІНДЗ	не більше 40	не більше 100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	6		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

МК – модульний контроль

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття практичної соціальної роботи в сучасному суспільстві.
2. Особливості та принципи практичної соціальної роботи.
3. Основні умови, що визначають ефективність практики соціальної роботи.
4. Якісні параметри практичної соціальної роботи.
5. Система соціальних служб, що надають соціальні послуги.
6. Цінності і етичні аспекти практичної соціальної роботи.
7. Етичний кодекс спеціаліста з соціальної роботи України.
8. Етичні вимоги до професійної діяльності соціального педагога.
9. Етичні принципи та особливості їх дотримання у практичній соціальній роботі.
10. Сфери соціально-професійної діяльності.
11. Професійні знання, уміння та навички фахівця соціальної сфери.
12. Вимоги до особистості фахівця соціальної роботи.
13. Особистісні моральні якості соціального працівника.
14. Професійна компетентність фахівця соціальної сфери.
15. Компоненти професійної компетентності фахівця соціальної сфери.
16. Розвиток особистісного потенціалу в соціальній роботі.
17. Психолого-педагогічні особливості організації самостійної роботи студентів
18. Криза як деструктивний процес у розвитку сім'ї.
19. Типологія життєвих криз.
20. Стресові фактори, що призводять до настання складних життєвих обставин.
21. Класифікація криз сім'ї за джерелом турбот та природою проблем.
22. Особливості соціального супроводу сім'ї, що потрапила у складні життєві обставини ЦСССДМ.
23. Види та форми соціальної допомоги сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини.
24. Кризове втручання у соціальній роботі.
25. Особливості індивідуальної соціальної роботи з дітьми та молоддю.
26. Специфіка індивідуальної роботи з дітьми, молоддю та їх сім'ями в контексті діяльності ЦСССДМ.
27. Особливості проведення профілактичної роботи у дитячому та підлітковому середовищі.

28. Взаємодія з соціальними педагогами та психологами освітніх закладів щодо соціального захисту дітей, підлітків та молоді.
29. Особливості діяльності студентської соціальної служби.
30. Вправи на розвиток спеціальних навичок та умінь індивідуальної роботи з клієнтом
31. Методи роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування.
32. Форми опіки дітей-сиріт.
33. Особливості соціалізації дітей в закладах інтернатного типу.
34. Діяльність державних соціальних служб щодо подолання соціального сирітства.
35. Методи оцінки кандидатів у прийомні батьки.
36. Технологія створення прийомних сімей та ДБСТ.
37. Влаштування дітей у прийомну сім'ю.
38. Соціальний супровід прийомних сімей і прийомних дітей.
39. Особливості соціального супроводу прийомної сім'ї та ДБСТ.
40. Особливості індивідуальної роботи з людьми похилого віку.
41. Соціальні служби, що надають соціальні послуги людям похилого віку.
42. Форми і методи роботи з людьми похилого віку.
43. Специфіка потреб людини похилого віку та ресурси для їх задоволення у соціальній сфері.
44. Паліативна допомога та її особливості у соціальній сфері.
45. Хоспіс та сімейна медицина в соціальній роботі.
46. Ознайомлення та висловлення вражень стосовно проблематики співпраці соціального працівника з працівниками медичних закладів.
47. Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю.
48. Робота з батьками дітей з обмеженими можливостями. Види соціальної допомоги сім'ям, що виховують дітей з інвалідністю.
49. Методи та прийоми соціальної реабілітації осіб з інвалідністю.
50. Криза як потенціал зростання. Кризова глибинна символіка.
51. Конструювання психотерапевтичної казки як актуалізація ресурсів самопомоги.
52. Форми, методи, прийоми індивідуальної роботи з людьми, яких торкнулась проблеми ВІЛ/СНІДу.
53. Форми і методи соціальної роботи з ВІЛ-позитивними людьми.
54. Сексуальна освіта дітей та підлітків – ефективний засіб профілактики ВІЛ/СНІД в учнівському та молодіжному середовищі.
55. Особливості супроводу ВІЛ-позитивної жінки, матері з дитиною.
56. Соціальні акції з приводу профілактики ВІЛ та СНІДу.
57. Посттравматичний стресовий розлад: поняття, ознаки та шляхи його подолання у соціальній роботі. Історія досліджень ПТСР.
58. Індивідуальні відмінності в вразливості по відношенні до стресових факторів. Методи та прийоми першої психосоціальної допомоги про стресі.
59. Соціально-педагогічна роботи з дітьми, що постраждали від наслідків стресової ситуації.

60. Робота в громаді: її особливості, напрямки та перспективи.
61. Колективне представництво інтересів у громаді. Конфлікти у спілкування з групами ризику у громаді.
62. Соціальна реклама як метод профілактики негативних явищ у суспільстві.
63. Мас-медіа як інформаційний канал профілактики негативних явищ(телевізійна реклама, періодичні видання, література).
64. Волонтерська діяльність й соціальній сфері.
65. Поняття стресу та емоційного вигорання в соціальній роботі.

БІЛЕТИ ДО ЕКЗАМЕНУ

**Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Циклова комісія соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін**

Освітній ступінь: фаховий молодший

бакалавр

Спеціальність: 231 «Соціальна робота»

Семестр: IV

Навчальна дисципліна: Практикум із соціальної роботи

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Волонтерська діяльність й соціальній сфері.
2. Особливості індивідуальної соціальної роботи з особами з інвалідністю.
3. Криза як деструктивний процес у розвитку сім'ї.

Затверджено на засіданні кафедри психології та соціальної роботи

Протокол №1 від «28» серпня 2025 року.

Голова циклової комісії _____

Олександр Галко

Екзаменатор _____

Світлана Клик

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи студентів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до екзамену.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю

1. <http://westudents.com.ua/glavy/80348-tema-12-kontsepts-osobistost-freydizmu-neofreydizmu.html>
2. http://culonline.com.ua/Books/Psihologiya_osobistosti_Stolzrenko2012.pdf
3. <http://www.info-library.com.ua/books-text-4624.html>

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей студентів з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для студентів із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Адаптація – процес активного пристосування організму до умов навколишнього (фізичного, соціального) середовища.

Адаптація соціально-психологічна - активний процес постійного пристосування до змін умов соціального середовища та його психологічних наслідків (пристосування індивіда до групи, групових норм і соціальної групи до індивіда у взаєминах під час діяльності)

Активного вислуховування техніка – техніка інтерв'ю, спрямована на управління ходом бесіди, стимулювання розповіді клієнта, досягнення правильного розуміння його слів, узгодження позицій інтерв'юера та клієнта щодо проблем останнього. Включає прийоми безмовного слухання, уточнення, переказу, перефразування, продовження думки клієнта.

Ведення випадку провідна технологія соціально-педагогічної роботи з конкретною проблемною ситуацією, у якій об'єднано й певний моніторинг ситуації, і залучення інших інституцій, і здійснення координації дій з метою розв'язання психологічних, міжособистісних, соціальних проблем клієнта, його оточення. Реалізується шляхом встановлення безпосередньої взаємодії між спеціалістом (соціальним педагогом/соціальним працівником) і клієнтом.

В. в. як процес дуже близький до управлінських моделей, тому даний метод деякою мірою можна розглядати як універсальний.

Гіпотеза (в процесі інтерв'ю) обґрунтоване припущення інтерв'юера (консультанта) щодо дійсних причин проблем клієнта.

Групова соціальна робота метод соціальної роботи, спрямований на надання психосоціальної допомоги групі осіб з подібними життєвими потребами та об'єднаних близькими інтересами, шляхом залучення членів групи в процес вирішення їхніх проблем, задоволення спільних інтересів; практичний метод соціальної роботи, який допомагає особистості розширювати своє соціальне функціонування та через цілеспрямований досвід групи більш ефективно вирішувати свої індивідуальні, групові чи проблеми в мікросоціумі.

Гуманістична емпатія переживання, в яких людина емоційно відгукується на неблагополуччя чи благополуччя іншого у формі радості за іншого, співчуття, співстраждання, жалю.

Емоційність властивість людини, що характеризує зміст, якість і динаміку її емоцій та почуттів. Одна з основних складових темпераменту. Властивості емоційності як однієї зі сфер прояву темпераменту – це вразливість, чутливість, імпульсивність та ін..

Емоція (від лат. emovere – збуджувати, хвилювати) психологічне відображення у формі безпосереднього упередженого переживання змісту життєвих явищ і ситуацій, обумовленого відношенням їхніх об'єктивних властивостей до потреб суб'єкта. Емоції – неодмінні компоненти життєдіяльності, могутній засіб активізації сенсорно-перцептивної діяльності
Емпатія (англ. empathy – співчуття, співпереживання) здатність емоційно відгукуватися на переживання іншої людини, що виявляється у співчутті, співпереживанні, співстражданні

Індивідуальний випадок життєва ситуація клієнта, що характеризується складним перебігом різних особистісних проблем.

Інтерв'ю (в соціальній роботі) спеціально організована бесіда працівника з клієнтом, спрямована на виявлення і дослідження проблем клієнта і вибір шляхів їх подолання.

Інтервенція (в процесі індивідуальної роботи з клієнтом) активності соціального працівника, спрямовані на досягнення змін у психічному стані клієнта, на корекцію його уявлень щодо власних проблем та їх причин, на вибір клієнтом того чи іншого шляху подолання власних проблем

Клієнт – особа, що звернулася до соціальної агенції за допомогою і таким чином вступила з нею у функціональні відносини.

Консультація – професійна бесіда, в ході якої спеціальні знання фахівця (консультанта) використовуються для надання допомоги клієнту у подоланні його проблем.

8.3. Рекомендована література

Основна:

1. Практикум : соціальна сфера (workshop book: social sphere) / автори-укладачі: І. В. Літяга, С. М. Ситняківська ; за заг. ред. проф. Н. А. Сейко. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 277 с.

2. Путівник для фахівців із соціальної роботи в таблицях і схемах : навчально-методичний посібник [електронне видання] / автор. кол. О. Білько, І. Борощук, Т. Василюк, І. Лисоконь, В. Османова. Кривий Ріг : КДПУ, 2024. 39 с.

Допоміжна:

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін.; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.

2. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії : навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.

3. Практикум соціальної роботи : методичні рекомендації для здобувачів освіти спеціальності : 231 Соціальна робота. Ізмаїл, 2019. 88 с.

4. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Перелік періодичних видань

Назва видання	Засновник Дані про видання	Анотація	URL-адреса архіву номерів у PDF-форматі
Вісник «Соціальна робота»	Київський національний університет імені Тараса Шевченка, рецензований фаховий журнал (категорія Б), заснований 2016 р., виходить-1 раз на рік україномовний/англомовний	Публікує результати теоретичних та емпіричних досліджень, методологічні розробки з актуальних питань соціальної роботи, психології та педагогіки; включає рецензії нових видань	https://visnyk.soch.robota.knu.ua/index.php/journal/issue/archive
Журнал «Соціальна робота та психологія: освіта і наука»	Київський професійно-педагогічний інститут (КПДІ), науковий рецензований журнал, індексований (ISSN 3041-1351 print, 3041-136X online), виходить двічі на рік українською, англійською, польською	Прагне популяризації результатів науково-практичних досліджень і методичних рекомендацій у сфері соціальної роботи, психології, інклюзії; сприяє розвитку фахових компетентностей	https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/at-estatsiya-kadriv-vyshchoi-kvalifikatsii/2024/06/26/Per.fakh.vid.dlya.publ.rez.dosl.na.zdob.stup.DN-KN-DF-26.06.2024.pdf?utm_source=chatgpt.com
Публічне управління та соціальна робота	Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД), науковий збірник (категорія Б), започаткований 2023 року, ISSN 3041-1319 (print), 3041-1327 (online), виходить двічі на рік,	Орієнтований на розвиток соціальної роботи та публічного управління в Україні через публікацію методичних і аналітичних матеріалів, інноваційних наукових знань	https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/soc/issue/archive

	включає ІІО Соціальна робота та консультування		
--	--	--	--

8.4. Інформаційні ресурси

1. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : вебсайт. URL : <https://uu.edu.ua>
2. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : платформа інтернет-підтримки навчального процесу moodle. URL : <https://vo.uu.edu.ua/>
3. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України. URL : <https://www.msp.gov.ua/>

8.5. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Вісник «Соціальна робота»
2. Журнал «Соціальна робота та психологія: освіта і наука»
3. Публічне управління та соціальна робота

8.6. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
MS Excel / Google Sheets	https://www.microsoft.com/uk-ua/microsoft-365/excel https://www.google.com/sheets/about/	універсальні інструменти для ведення клієнтських баз даних, обліку послуг, формування звітів
Casebox / OpenCase	https://www.casebox.org/ https://open-cases.com.ua/	системи управління кейсами (Case Management), що дозволяють фіксувати звернення клієнтів і будувати план підтримки
МІС «Соціальна громада»	https://socgr.gov.ua/	національна інформаційна система для органів соцзахисту – автоматизує оформлення допомог, роботу з ВПО тощо
E-Therapy / SimplePractice / TherapyNotes	https://www.simplepractice.com/ https://www.therapynotes.com/ https://www.e-therapy.com/	професійні платформи для онлайн-психотерапії, збереження нотаток, планування зустрічей
Zoom / Google Meet / Microsoft Teams	https://zoom.us/ https://meet.google.com/ https://www.microsoft.com/uk-ua/microsoft-teams/group-chat-software	платформи для проведення онлайн-консультацій, супервізій і тренінгів
Qualtrics / SurveyMonkey	https://www.qualtrics.com/ https://www.surveymonkey.com/	онлайн-інструменти для анкетування, соціологічних опитувань і моніторингу клієнтів

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-
--------------	--	------------------------

		технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Практичне заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет № 45
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	Платформа Moodle

1. Єр'оміна Л. Є. Практикум з соціальної роботи.: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Ч. I / за заг.ред. О. В. Федорової. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2017. 140 с.

2. Практикум : соціальна сфера (workshop book: social sphere) / автори-укладачі: І. В. Літяга, С. М. Ситняківська ; за заг. ред. проф.Н. А. Сейко. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 277 с.

3. Путівник для фахівців із соціальної роботи в таблицях і схемах : навчально-методичний посібник [електронне видання] / автор. кол. О. Білько, І. Борощук, Т. Василюк, І. Лисоконь, В. Османова. Кривий Ріг : КДПУ, 2024. 39 с.

Додаткова:

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін.; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.

2. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії : навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.

3. Практикум соціальної роботи : методичні рекомендації для студентів спеціальності : 231 Соціальна робота. Ізмаїл, 2019. 88 с.

4. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с.

7.4. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Львівська національна наукова бібліотека України імені В.Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>

3. Сайт Міністерства освіти і науки України URL: www.mon.gov.ua.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет №28
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	приміщення комп'ютерного класу №28